

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2202608_RegNr_eA-2428-1047/2023

<http://www.infolex.lt/tp/2202608>

Administracinė byla Nr. eA-2428-1047/2023
Teismo proceso Nr. 3-61-3-04752-2023-8
Procesinio sprendimo kategorija 8.1.3
(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. lapkričio 8 d.

Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ramūno Gadliausko (kolegijos pirmininkas), Ryčio Krasausko ir Beatos Martišienės (pranešėja),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjų M. S., I. S, S. S., S. S., S. S., I. G. apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 19 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjų M. S., I. S, S. S., S. S., S. S., I. G. skundą atsakovui Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dėl sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėjai M. S., I. S, S. S., S. S., S. S., I. G. (toliau – ir pareiškėjai) kreipėsi į teismą, prašydami panaikinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir VSAT, atsakovas) 2023 m. kovo 26 d. sprendimus Nr. 23S35654, Nr. 23S35656, Nr. 23S35661, Nr. 23S35662, Nr. 23S35659 bei Nr. 23S35653 (toliau – ir Sprendimai); įpareigoti VSAT atlikti pareiškėjų kelionės dokumentuose esančių perbrauktų atvykimo spaudų korekcijas, kuriomis būtų patvirtinta, kad anuliuoti spaudai laikomi negaliojančiais ir negalinčiais užtraukti jokių pasekmių jų turėtojams; įpareigoti VSAT ištrinti iš atvykimo ir išvykimo sistemos neteisėtai įvestus duomenis apie atsisakymą pareiškėjams leisti atvykti kertant sieną.

2. VSAT 2023 m. kovo 26 d. pareiškėjų atžvilgiu priėmė skundžiamus sprendimus, kuriais nusprendė atsisakyti leisti pareiškėjams atvykti į Lietuvos Respubliką, remiantis Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – ir Įstatymas) todėl, kad pareiškėjai yra laikomi keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams. Skundžiamų sprendimų pagrindu atsakovas taip pat anuliuo atvykimo datos spaudus pareiškėjų kelionės dokumentuose; atliko datos spaudus, žyminčius atsisakymo pareiškėjams leisti atvykti faktą ir priežastį; pareiškėjų asmens duomenis ir informaciją apie šį atsisakymą leisti atvykti įvedė į atvykimo ir išvykimo sistemą pagal 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/2226, kuriuo sukuriamą atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos priegios prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011 (toliau – ir AIS reglamentas), 18 straipsnį.

3. Pareiškėjas M. S. nuo 2014 m. gruodžio 22 d. yra vienas iš Lietuvos Respublikoje registruotos uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – ir UAB) „Sportinių žirgų investicija“ akcininkų, kuris anksčiau ne vieną kartą verslo reikalais jau yra teisėtai atvykęs į Lietuvos Respubliką; pareiškėja I. S. yra pareiškėjo M. S. sutuoktinė; pareiškėjai S. S., S. S., S. S. yra aukščiau nurodytų pareiškėjų, kurie yra sutuoktiniai, mažamečiai vaikai; pareiškėja I. G. yra pareiškėjos I. S. motina, pensininkė, kurią išlaiko pareiškėja I. S. ir jos sutuoktinis pareiškėjas M. S.

4. Pareiškėjai 2023 m. kovo 6 d. Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir Migracijos departamentas) per Lietuvos migracijos informacinę sistemą (toliau – ir MIGRIS) pateikė prašymus dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo skubos tvarka. Pareiškėjo M. S. prašymas dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje yra pateiktas Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindu, pareiškėjos I. S. – Įstatymo 43 straipsnio 5 punkto pagrindu, pareiškėjų S. S., S. S., S. S. prašymai – Įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu, o pareiškėjos I. G. – Įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu. Be kitų privalomų dokumentų, pildant ir teikiant minėtus prašymus internetu buvo pateiktos pareiškėjų M. S., I. S. ir I. G. neteistumo pažymos.

5. Atsižvelgiant į tai, jog prašymai MIGRIS buvo priimti, o vizitų data ir laikai patvirtinti, pareiškėjai suplanavo 2023 m. kovo 26 d. atvykti į Lietuvos Respubliką, 2023 m. kovo 27 d. pateikti visus reikiamus dokumentus Migracijos departamento padalinyje ir jau kitą dieną – 2023 m. kovo 28 d. po dokumentų pateikimo išvykti iš Lietuvos Respublikos, kol prašymai bus išnagrinėti ir priimti atitinkami sprendimai dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo.

6. Pareiškėjai 2023 m. kovo 26 d. atskrido į Vilnių iš Stambulo (Turkijos) ir Lietuvos Respublikos sienos perėjimo punkte pateikė atsakovo pareigūnams galiojančius kelionės dokumentus (pasus), kuriuose buvo įklijuotos galiojančios kitų Europos Sąjungos valstybių narių (Prancūzijos ir Vengrijos (tik I. G. atveju) išduotos Šengeno (C) tipo vizos. VSAT pareigūnai, patikrinę pareiškėjų kelionės dokumentus ir visas, paėmė suaugusių pareiškėjų pirštų antspaudus, ir kelionės dokumentuose atliko datų spaudus, kurie, vadovaujantis Asmenų, vykstančių per valstybės sieną, kelionės dokumentų žymėjimo instrukcijos, kuri patvirtinta Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vado 2006 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 4-705 (toliau – ir Instrukcija), 2 punktu, yra laikomi oficialiu atvykimo į Lietuvos Respubliką, o tuo pačiu ir į Europos Sąjungą, patvirtinimu. Tačiau po pareiškėjų įleidimo į Lietuvos Respubliką pareiškėjai buvo žodžiu informuoti, jog vis dėlto jie į Lietuvos Respublikos teritoriją nebus įleidžiami ir pasiūlyta nedelsiant ieškoti artimiausio išvykimo skrydžio iš Lietuvos Respublikos.

7. Pareiškėjams įteikiant Sprendimus buvo žodžiu paaiškinta, jog jie neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. rugsėjo 14 d. nutarimo Nr. 937 „Dėl kriterijų, kuriuos atitinkantys Rusijos Federacijos piliečiai gali būti įleidžiami per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją nepaprastosios padėties metu, nustatymo“ (toliau – ir Nutarimas) reikalavimų, t. y. jie neturi vienos iš visą Šengeno acquis taikančių Šengeno valstybių išduotos ilgalaikės nacionalinės (D) vizos (Nutarimo 1.1.2. papunktis). Tačiau pačiuose Sprendimuose, kaip pareiškėjų neįleidimo priežastis, yra nurodyta, jog pareiškėjai (kiekvienas iš jų) yra laikomi keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams. Pareiškėjai nesutinka su tokia neįleidimo į Lietuvos Respublikos teritoriją priežastimi.

8. Sprendimai yra neteisėti ir naikintini, kadangi yra priimti šiurkščiai pažeidžiant tokių sprendimų priėmimo procedūras. Anot pareiškėjų, VSAT pareigūnai pareiškėjų kelionės dokumentuose atlikę datos spaudus, pripažino ir patvirtino, jog visi pareiškėjai atitinka tiek 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso su visais pakeitimais (toliau – ir Šengeno sienų kodeksas) nustatytas atvykimo sąlygas, tiek Nutarimo kriterijus, kas reiškia, jog pareiškėjų patikrinimo ir įleidimo į Lietuvos Respublikos teritoriją procedūra buvo užbaigta, o pareiškėjai laikomi teisėtai atvykusiais ir įleistais į Lietuvos Respublikos teritoriją. Pareiškėjų vertinimu, VSAT pareigūnai neturėjo faktinio ir teisinio pagrindo po sprendimų patvirtinti pareiškėjų oficialų atvykimą į Lietuvos Respubliką, kuris kartu yra vertinamas kaip įleidimas į Lietuvos Respublikos teritoriją, šiuos sprendimus anuliuoti (atšaukti) ir priimti ginčijamus Sprendimus.

9. Pareiškėjams jau esant atvykusiems ir įleistais į Lietuvos Respublikos teritoriją, o VSAT pareigūnams, nors ir pavėluotai, tačiau nustačius, jog pareiškėjai neteisėtai atvyko ar neteisėtai joje yra, turėjo būti sprendžiamas ne pareiškėjų neįleidimo į Lietuvos Respublikos teritoriją klausimas, o pareiškėjų grąžinimo / įpareigojimo išvykti į užsienio valstybę klausimas Įstatymo 125 straipsnio 1 dalies 7 punkto pagrindu, t. y. jog jis neteisėtai atvyko į Lietuvos Respubliką ar neteisėtai joje yra, prašo leisti savanoriškai grįžti į užsienio valstybę ir bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis grąžinimo į užsienio valstybę klausimu, taigi pareiškėjams, vadovaujantis Įstatymo 127 straipsnio 1 ir 3 dalimis, turėjo būti nustatytas ne trumpesnis kaip 7 dienų ir ne ilgesnis kaip 30 dienų terminas, per kurį pareiškėjai privalėtų išvykti iš Lietuvos Respublikos. Tokiu atveju jie būtų turėję galimybę, kaip ir buvo suplanavę, 2023 m. kovo 27 d. Migracijos departamento padalinyje pateikti dokumentus, reikalingus jų prašymams dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo išnagrinėjimui, ir nebūtų patyrę finansinių nuostolių, kurių nagrinėjamu atveju neišvengiamai patyrė.

10. Sprendimai yra neteisėti ir naikintini, taip pat ir todėl, jog yra priimti nesant tam nei faktinio, nei teisinio pagrindo. Pareiškėjai nesutiko su VSAT padaryta išvada, jog pareiškėjai (kiekvienas iš jų) yra laikomi keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams.

11. Atsižvelgdami į ginčijamų Sprendimų turinį bei kriterijus, kurie taikomi individualiam administraciniam teisės aktui, pareiškėjai pažymėjo, jog šiuo atveju Sprendimuose nėra nurodomi jokie konkretūs motyvai, argumentai, kuriais vadovaudamasis atsakovas padarė išvadą, jog pareiškėjai yra laikomi keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams.

12. Visi Sprendimai yra parengti naudojant Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje patvirtintą Atsisakymo leisti atvykti kertant sieną standartinį blanką, šiame blanke yra numatyta vieta pastaboms, kuriose VSAT ne tik galėjo, bet ir privalėjo kiekvienam iš pareiškėjų nurodyti konkrečius faktinius ir teisinius Sprendimų priėmimo pagrindus. Pareiškėjų įsitikinimu, Sprendimai privalėjo būti

tinkamai motyvuoti ir atitikti individualiam administraciniam teisės aktui keliamus reikalavimus. Tačiau šių reikalavimų nagrinėjamu atveju nebuvo laikytasi.

13. Pareiškėjų atvykimo į Lietuvos Respubliką metu jų turimos vizos buvo ir šiuo metu yra galiojančios, nes nebuvo ir iki šiol nėra atšauktos dėl kokių nors priežasčių, įskaitant tą, jog jie būtų laikomi keliančiais grėsmę kurios nors valstybės narės viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai. VSAT pareigūnas atsisakydamas įleisti Rusijos Federacijos pilietį į Lietuvos Respublikos teritoriją, turi teisę panaikinti arba atšaukti jo vizą pagal Vizų kodekso 34 straipsnio sąlyga, tačiau tokių sprendimų nė vieno iš pareiškėjo atžvilgiu nagrinėjamu atveju nebuvo priimta, kas, anot pareiškėjų, leidžia daryti išvadą, jog nagrinėjamu atveju jokia reali grėsmė vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams neegzistavo ir neegzistuoja. Nė vienas iš pareiškėjų taip pat nėra gavęs jokios informacijos, jokio procesinio sprendimo, kuriame būtų konstatuota, kad jam dėl konkrečių argumentų, motyvų yra uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką ir jis yra įtrauktas į Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinį sąrašą.

14. Pareiškėjų teigimu, šiuo atveju tik atsakovui yra žinomi faktiniai bei teisiniai pagrindai, kuriais vadovaujantis buvo priimti skundžiami Sprendimai. Pareiškėjai iš esmės nežino ir dėl objektyvių priežasčių negali žinoti, kokiais teisiniais ir faktiniais pagrindais buvo priimti ginčijami Sprendimai, o tai tiesiogiai suvaržo jų teisę į gynybą.

15. Atsakovas VSAT atsiliepime prašė pareiškėjų skundą atmesti.

16. VSAT nurodė, kad nagrinėjamu atveju, pareiškėjai turėjo Šengeno valstybių „C“ tipo vizas: I. S. Nr. 602187719 (FRA, išduota 2022 m. lapkričio 30 d.), M. S. Nr. 602187718 (FRA, išduota 2022 m. lapkričio 30 d.), S. S. Nr. 601604372 (FRA, išduota 2022 m. gruodžio 5 d.), S. S. Nr. 601604373 (FRA, išduota 2022 m. gruodžio 5 d.), S. S. Nr. 602187720 (FRA, išduota 2022 m. lapkričio 30 d.), I. G. Nr. 003300786 (HUN, išduota 2022 m. gegužės 23 d.), kurios buvo išduotos po rašte nurodytos datos, tačiau ne Lietuvos Respublikos konsulinį įstaigų.

17. VSAT pareigūnė 2023 m. balandžio 20 d. tarnybiniame pranešime Nr. 13VR-7301 nurodė, jog įvykio dieną į Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos veikimo teritorijoje esantį Vilniaus oro uosto PKP reisui TK1407 iš Stambulo atvyko Rusijos Federacijos piliečių šeima, visi asmenys turėjo galiojančias Šengeno valstybių C tipo vizas (FRA, HUN) ir teigė, kad šeima atvyko gauti leidimus gyventi Lietuvoje. Antros kontrolės linijos patikrinimo metu per MIGRIS sistemą pareigūnė patikrino asmenų duomenis, kur paaiškėjo, kad visi asmenys registruoti vizitui į Migracijos departamentą pateikti dokumentus, gauti leidimams gyventi Lietuvos Respublikoje, tačiau ne leidimų atsiėmimui. Pareigūnė nurodė, jog, atsižvelgiant į tai, jog pareiškėjai neatitiko Nutarimo kriterijų, jų atžvilgiu buvo priimti Sprendimai. Minėti piliečiai 2023 m. kovo 26 d. reisui TK 1410 išvyko į Stambulą.

18. Nuo 2023 m. pradžios Migracijos departamentas ėmė teikti leidimų laikinai gyventi išdavimo paslaugą per išorės paslaugų teikėją. Į 34 pasaulio šalyse esančius „VFS Global“ biurus gali kreiptis visų užsienio šalių piliečiai, nepriklausomai nuo to, ar jie reziduoja toje valstybėje, kurioje teikiamos tokios paslaugos. Išorės paslaugų teikėjas yra įgaliotas teikti klientams informaciją apie leidimų laikinai gyventi išdavimo tvarką, priimti prašymus bei privalomus pateikti dokumentus, rinkti asmens ir biometrinius duomenis, perduoti juos Migracijos departamento specialistams. Visais atvejais sprendimus dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar neišdavimo priima Migracijos departamento specialistai (informacija iš www.migracija.lt puslapio). Anot VSAT, pareiškėjai turėjo galimybę per Migracijos departamento oficialų puslapį susižinoti visą reikalingą informaciją dėl leidimų nuolat

gyventi Lietuvoje gavimo būdų. Asmenys, norintys vykti į kitą šalį turi prievolę pasidomėti, kokia situacija yra tuo metu šalyje, ar saugu į ją vykti, būti joje. VSAT manymu, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvos Respublikoje galioja nepaprastoji padėtis, pareiškėjai galėjo numatyti, kad jie gali būti neįleisti į Lietuvos Respubliką.

19. Remiantis faktinėmis įvykio aplinkybėmis, skundžiamą Sprendimą priėmusi pareigūnė, Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatyta tvarka užpildė standartinį blanką, nurodė tiksliai atsisakymo leisti atvykti kertant sieną priežastis, įteikė jį pareiškėjui pasirašytinai, taip pat pirminę informaciją apie tai pateikė tiesioginiam vadovui. Pirmoje ir antroje kontrolės linijose dirbo skirtingi pareigūnai, taigi skundžiamą sprendimą priėmė ne pirmoje kontrolės linijoje dirbęs pareigūnas.

20. VSAT neturi pagrindo abejoti pareiškėjų kelionės dokumentus tikrinusio pareigūno bei Sprendimus priėmusios pareigūnės nešališkumu.

21. Pareigūnė 2023 m. balandžio 20 d. tarnybiniame pranešime Nr. 13VR-7301 taip pat nurodė, kad asmeniui atvykus į Lietuvos Respubliką atvykimo spaudai pase visuomet dedami, o antros kontrolės patikrinimo metu sprendžiama ar asmuo bus įleistas į šalį ar ne. Jei asmuo nebus įleistas – spaudas perbraukiamas ir įrašoma neįleidimo priežastis raidė dešinėje spaudos pusėje. Pirmos linijos patikrinimo metu pareigūnė pasus pažymėjo atvykimo spaudais dešinėje puslapio pusėje. Datos spaudas, jeigu kitaip nenustatyta, žymimas eiliškumo tvarka, nuo dokumento pabaigos ar pradžios, priešingos duomenų lapui, nuo viršaus iki apačios. Atvykimo datos spaudas dedamas dešinėje puslapio pusėje, o išvykimo – kairėje laikantis 180 laipsnio kampo (lygiagretiškumo principu). Datos spaudai dedami taip, kad neuždengtų vienas kito bei teksto dokumentuose. Kadangi Rusijos Federacijos piliečiai buvo neįleisti, atvykimo datos spaudai turi būti perbraukiami kryžmai neištrinamu juodu rašalu, ir priešais jį dešinėje pusėje taip pat neištrinamu rašalu parašoma raidė, atitinkanti atsisakymo leisti atvykti priežastį, kurių sąrašas pateiktas Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje, atsisakymo leisti atvykti standartiniame blanke. Kadangi perbraukus spaudus kryžmai neliktų vietos įrašyti atsisakymo leisti atvykti priežastį, esami datos spaudai buvo anuliuoti ir įdėti nauji datos spaudai taip, kad liktų vietos perbraukti spaudą kryžmai ir įrašyti raidę nurodančią atsisakymo leisti atvykti priežastį. VSAT sutiko, kad pareigūnai turėjo būti atidesni dėdami spaudus pasuose, tačiau mano, jog tai nėra esminis trūkumas ir jis neturėjo jokios įtakos Sprendimų priėmimui.

II.

22. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2023 m. rugsėjo 19 d. sprendimu pareiškėjų skundą atmetė kaip nepagrįstą.

23. Teismas nustatė, kad pareiškėjai 2023 m. kovo 26 d. 11.20 val. iš Stambulo (Turkijos Respublika) lėktuvo reisui Nr. TK1407 atskrido į Vilniaus oro uostą. Po pareiškėjų pirminio patikrinimo, pasienio pareigūnai uždėjo atvykimo spaudus pareiškėjų pasuose ir nusiuntė pareiškėjus antrinės kontrolės patikrinimui. Antrinės kontrolės patikrinimo metu, patikrinus asmenų duomenis per MIGRIS sistemą, buvo nustatyta, jog pareiškėjai yra registruoti vizitui į Migracijos departamentą dėl prašymų pateikimo dokumentų, kurie reikalingi gauti leidimams laikinai gyventi Lietuvoje Respublikoje.

24. VSAT 2023 m. kovo 26 d. pareiškėjų atžvilgiu priėmė ginčijamus Sprendimus Nr. 23S35654, Nr. 23S35656, Nr. 23S35661, Nr. 23S35662, Nr. 23S35659 bei Nr. 23S35653.

25. Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad užsieniečiams, atvykstantiems į Lietuvos Respubliką ir išvykstantiems iš jos, taikomos Šengeno sienų kodekso nuostatos. Šengeno sienų kodekso 8

straipsnio 1 dalyje numatyta, kad išorės sienų kirtimą tikrina sienos apsaugos pareigūnai. Pagal Įstatymo 9 straipsnio 2 dalį VSAT pareigūnai pasienio kontrolės punkte atliekamo pasienio tikrinimo metu privalo nustatyti, ar užsienietis atitinka atvykimo į Lietuvos Respubliką nustatytas sąlygas ir ar nėra priežasčių, dėl kurių užsienietis turi būti neįleidžiamas į Lietuvos Respubliką. Įstatymo 8 straipsnio 1 dalis teigia, kad užsieniečio neįleidimo į Lietuvos Respubliką sąlygos nustatomos vadovaujantis Šengeno sienų kodeksu. Sprendimą neįleisti užsieniečio į Lietuvos Respubliką priima VSAT. Įstatymo 9 straipsnio 2 dalis nustato, kad valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai, įleiddami užsienietį į Lietuvos Respubliką, turi nustatyti, ar jis atitinka Šengeno sienų kodekse nustatytas sąlygas ir ar nėra priežasčių, nustatytų Šengeno sienų kodekse, dėl kurių užsienietis turi būti neįleidžiamas į Lietuvos Respubliką.

26. Vadovaujantis Šengeno sienų kodekso nuostatomis, trečiosios šalies piliečiui viena iš būtinų atvykimo į Šengeno erdvę sąlygų – turėti galiojančią kelionės dokumentą (6 straipsnio 1 dalies a) punktas) ir galiojančią vizą, jei to reikalaujama pagal 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti visas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus, išskyrus atvejus, kai jie turi galiojančią leidimą gyventi arba galiojančią ilgalaikę vizą (6 straipsnis 1 dalis b) punktas). Vizų kodekso 30 straipsnyje „Išduotos vizos suteikiamos teisės“ nurodyta, kad vien galiojančios vizos turėjimas, automatiškai nesuteikia teisės trečiosios šalies piliečiui atvykti į Šengeno valstybes, o tai reiškia, kad į Šengeno erdvę atvykstantis asmuo turi atitikti ir kitas atvykimo sąlygas, numatytas Šengeno sienų kodekse. Šengeno sienų kodekso 8 straipsnio 3 dalyje a) punkte vi) papunktyje nustatyta, jog atvykstant trečiųjų šalių piliečiai sienos apsaugos pareigūnų nuodugniai patikrinami, ar atitinka 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas atvykimą reglamentuojančias sąlygas.

27. Pagal Reglamento Nr. 539/2001 1 straipsnio 1 dalį ir I priedą Rusijos Federacijos piliečiams yra taikomas vizų režimas, t. y. atvykstant į Šengeno erdvę, tuo pačiu ir Lietuvos Respubliką, Rusijos Federacijos piliečiams yra būtina pasienio kontrolei pateikti galiojančią Šengeno vizą, jos neturint galiojančią leidimą gyventi arba galiojančią ilgalaikę vizą. Pažymėtina, jog be vizos turėjimo reikalavimo, į Šengeno erdvę atvykstantis asmuo turi atitikti ir kitas atvykimo sąlygas numatytas Šengeno sienų kodekse.

28. Šengeno sienų kodekso 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad trečiosios šalies piliečiui, kuris neatitinka visų 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų atvykimo sąlygų ir nepriklauso 6 straipsnio 5 dalyje nurodytoms asmenų kategorijoms, neleidžiama atvykti į valstybių narių teritorijas. Pagal to paties straipsnio 2 dalį, atsisakyti leisti atvykti galima tik motyvuotu sprendimu, kuriame nurodomos aiškios atsisakymo priežastys. Sprendimą priima pagal nacionalinę teisę įgaliota institucija. Jis įsigalioja nedelsiant. Motyvuotas sprendimas, kuriame nurodomos tikslios atsisakymo priežastys, pateikiamas Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatytame standartiniame blanke, kurį užpildo institucija, pagal nacionalinę teisę įgaliota priimti sprendimą atsisakyti leisti atvykti. Užpildytas standartinis blankas perduodamas atitinkamam trečiosios šalies piliečiui, kuris tame blanke patvirtina sprendimo neleisti atvykti gavimo faktą.

29. Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2022 m. vasario 24 d. pradėta atvira Rusijos Federacijos karinė agresija prieš Ukrainą, 2022 m. rugsėjo 13 d. priimtu nutarimu Nr. XIV-1413 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ įvedė nepaprastąją padėtį visame pasienio ruože prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos su Baltarusijos Respublika, taip pat visame pasienio ruože prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi ir pasienio kontrolės punktuose, esančiuose ne pasienio ruožo teritorijoje. Šio nutarimo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad vadovaujantis Nepaprastosios padėties įstatymo 23 straipsnio 2 dalimi, ribojamas Rusijos Federacijos piliečių vykimas per Europos Sąjungos išorės sieną, o Valstybės

sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos užtikrina, kad per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją būtų įleidžiami tik Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus kriterijus atitinkantys Rusijos Federacijos piliečiai.

30. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. rugsėjo 14 d. priėmė Nutarimą, kuris nustato sąrašą atvejų, kuomet Rusijos Federacijos piliečiams kertantiems Europos Sąjungos sieną, nėra taikomas individualus išsamus papildomas patikrinimas dėl jų atvykimo keliamos grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai, viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams. Minėtas Nutarimas įsigaliojo 2022 m. rugsėjo 19 d., todėl taikytinas nagrinėjamu atveju.

31. Vadovaujantis Nutarimo 1 punktu, į Lietuvos Respublikos teritoriją per Europos Sąjungos išorės sieną siekiantiems patekti Rusijos Federacijos piliečiams netaikomas Nutarimo 2 punkte nurodytas patikrinimas, jei jie atitinka bent vieną iš išvardintų kriterijų: 1.1. tenkina 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso su visais pakeitimais nustatytas atvykimo sąlygas, ir atitinka bent vieną šių sąlygų: 1.1.1. turi vienos iš Šengeno valstybių, Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ar Šveicarijos Konfederacijos išduotą leidimą gyventi; 1.1.2. turi vienos iš visą Šengeno acquis taikančių Šengeno valstybių išduotą ilgalaikę nacionalinę vizą; 1.1.3. naudojasi supaprastintu asmenų tranzitu iš Rusijos Federacijos teritorijos į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį ir atgal ir turi išduotą Supaprastinto tranzito dokumentą arba Supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumentą; 1.1.4. turi pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 810/2009, nustatantį Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) su visais pakeitimais išduotą vizą ir: 1.1.4.1. yra Lietuvos Respublikos piliečių šeimos nariai (sutuoktiniai, asmenys, su kuriuo sudaryta registruotos partnerystės sutartis, tėvai (įtėviai), seneliai, vaikai (įvaikiai), anūakai, taip pat išlaikytiniai), globėjai; 1.1.4.2. yra Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės ar Šveicarijos Konfederacijos piliečio šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB); 1.1.4.3. yra ekipažų ir įgulų nariai, dirbantys tarptautinius krovinių ir keleivių vežimus vykdančiose įmonėse ar vykdančios tarptautinius krovinių ir keleivių vežimus į Europos Sąjungos valstybes narės ar iš jų ar tranzitu per Lietuvos Respubliką, taip pat jūrininkai ir jūrų prekybos laivų įgulos nariai, vykstantys į savo darbo vietą laive arba grįžtantys iš jos; 1.1.4.4. atvyksta į Lietuvos Respubliką dėl humanitarinių priežasčių ir tokių asmenų šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami Direktyvoje 2004/38/EB); 1.1.4.5. naudojasi imunitetais ir privilegijomis pagal 1961 m. Vienos konvenciją dėl diplomatinių santykių arba 1963 m. Vienos konvenciją dėl konsulinių santykių ir yra Rusijos Federacijos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų personalo darbuotojai, akredituoti Europos Sąjungos valstybėje narėje arba paskirti į Europos Sąjungos valstybę narę, ir jų šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami Direktyvoje 2004/38/EB); 1.1.4.6. yra Rusijos Federacijos diplomatiniai kurjeriai ar ad hoc kurjeriai, pateikę oficialų dokumentą, patvirtinantį jų statusą ir diplomatinio pašto siuntos gabenimą; 1.1.4.7. yra kiti, negu nurodyti šio nutarimo 1.1.4.5. papunktyje, Rusijos Federacijos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų personalo darbuotojai, vykstantys tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją oficialioms pareigoms vykdyti, taip pat tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją vykstantys asmenys trumpalaikiam buvimui dėl techninės pagalbos teikimo Europos Sąjungos valstybėje narėje akredituotoje Rusijos Federacijos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, ir jų šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami Direktyvoje 2004/38/EB); 1.1.4.8. vyksta vienkartinę kelionę Rusijos Federacijos suformuotu keleiviniu traukiniu, vykstančiu iš Rusijos Federacijos teritorijos į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją ar atgal.

32. Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. XIV-1413 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ buvo sugriežtintas užsieniečių vizų režimas: „Sugriežtinus vizų režimą, sustabdomas Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų išduoti vizas priėmimas ir sprendimų dėl šių prašymų priėmimas Lietuvos Respublikos vizų tarnybose užsienyje, išskyrus atvejus, kai dėl vizų išdavimo tarpininkauja Užsienio reikalų ministerija“ (2 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija 2022 m. rugsėjo 22 d. raštu Nr. (25.3.1)3-5969 „Dėl Rusijos Federacijos piliečių atvykimo į Lietuvos Respubliką“ nurodė, jog buvo sustabdytas Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų dėl vizų pateikimas ir nagrinėjimas, išskyrus atvejus, kai dėl vizų išdavimo tarpininkauja Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2022 m. kovo 10 d. Lietuvos vizų tarnybos užsienyje vizas Rusijos Federacijos piliečiams galėjo išduoti tik tarpininkaujant Užsienio reikalų ministerijai, ir į tai, kad kiekvienas Rusijos Federacijos piliečio motyvuotas prašymas tarpininkauti dėl dokumentų vizai priėmimo buvo individualiai nuodugnai nagrinėjamas Užsienio reikalų ministerijoje, laikytina, kad Rusijos Federacijos piliečiai, kurie gavo vizas Lietuvos vizų tarnybose užsienyje po 2022 m. kovo 10 d. (imtina), atitinka Nutarimo 2 punkto reikalavimus. Pabrėžtina, jog nagrinėjamu atveju, pareiškėjai turėjo Šengeno valstybių „C“ tipo vizas: I. S. Nr. 602187719 (FRA, išduota 2022 m. lapkričio 30 d.), M. S. Nr. 602187718 (FRA, išduota 2022 m. lapkričio 30 d.), S. S. Nr. 601604372 (FRA, išduota 2022 m. gruodžio 5 d.), S. S. Nr. 601604373 (FRA, išduota 2022 m. gruodžio 5 d.), S. S. Nr. 602187720 (FRA, išduota 2022 m. lapkričio 30 d.), I. G. Nr. 003300786 (HUN, išduota 2022 m. gegužės 23 d.), kurios buvo išduotos po rašte nurodytos datos, tačiau ne Lietuvos Respublikos konsulinių įstaigų.

33. Pareiškėjų atžvilgiu Vilniaus oro uoste pirminio patikrinimo metu (pirmoje kontrolės linijoje) buvo atliktas įprastas užsieniečių patikrinimas, kurio metu pareiškėjų duomenys buvo perduoti antrinei patikrai (antrai kontrolės linijai), kurioje buvo atliktas pareiškėjų individualus patikrinimas. Tiek pirminės, tiek antrinės kontrolės patikrinimo metu pasienio pareigūnams pareiškėjai nurodė, jog jų šeima atvyko turėdami tikslą Migracijos departamente pateikti / gauti (bet ne atsiimti) leidimus laikinai gyventi Lietuvoje. VSAT nustačiusi, jog pareiškėjai neturi vienos iš visų Šengeno acquis taikančių Šengeno valstybių išduotos ilgalaikės nacionalinės (D) vizos, taigi neatitinka Nutarimo kriterijų 1.1.2. papunkčio, priėmė ginčijamus Sprendimus. Pritartina atsakovo išdėstytai pozicijai, jog atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjai yra trečiosios šalies piliečiai, bei tai, kad šiuo metu galioja nepaprastoji padėtis, pareiškėjai galėjo numanyti, jog jie gali būti neįleisti į Lietuvos Respubliką.

34. Teismas, įvertinęs rašytinę bylos medžiagą, darė išvadą, kad VSAT pareigūnai laikėsi paminėtos Šengeno sienų kodekse nustatytos tvarkos, t. y. Sprendimus priėmė užpildydami standartinį blanką, jame aiškiai nurodė atsisakymo įleisti į Lietuvos Respubliką priežastį. Pareiškėjai su Sprendimais buvo supažindinti pasirašytinai. Šios aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad Sprendimai yra motyvuoti, jų turinys ir forma visiškai atitinka Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatytą „Atsisakymo leisti atvykti kertant sieną“ standartinio blanko turinį ir formą. Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, jog nuo 2023 m. Migracijos departamentas ėmė teikti leidimų laikinai gyventi išdavimo paslaugą per išorės paslaugų teikėją, todėl pareiškėjai turėjo galimybę per Migracijos departamento oficialų puslapį susižinoti visą reikalingą informaciją dėl leidimų nuolat gyventi Lietuvoje gavimo būdų. Taigi, sutiktina su atsakovu, jog atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvoje galioja nepaprastoji padėtis, pareiškėjai galėjo numatyti, kad jie gali būti neįleisti į Lietuvos Respubliką.

35. Teismas pažymėjo, kad pagal Instrukcijos 4 punktą datos spaudas, jeigu kitaip nenustatyta, žymimas eiliškumo tvarka, nuo dokumento pabaigos ar pradžios, priešingos duomenų lapui, nuo viršaus iki apačios. Atvykimo datos spaudas dedamas dešinėje puslapio pusėje, o išvykimo – kairėje laikantis 180 laipsnio kampo (lygiagretiškumo principu). Nesant galimybės lygiagrečiai dėti datos

spaudų (jei datos spaudai yra per dideli ar tam nepakanka vietos), jie dedami 90 laipsnių kampu vienas šalia kito ir, jei yra galimybė, šalia paskutinio atvykimo datos spaudo. Datos spaudai dedami taip, kad neuždengtų vienas kito bei teksto dokumentuose. 3 priede nurodytas į neįleidžiamo užsieniečio kelionės dokumentą dedamo datos spaudo ir įrašo pavyzdys, iš kurio matyti, jog datos spaudas yra perbraukiamas kryžmai ir dešinėje pusėje įrašoma raidė, kuri žymi neįleidimo priežastį, nurodytą atsisakymo leisti atvykti kertant sieną standartiniame blanke, kuris yra pateiktas Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje. 2019 m. spalio 11 d. Europos Bendrijos Komisijos rekomendacijos, kuria nustatomas bendras „Praktinis sienos apsaugos pareigūnų vadovas“ (toliau – ir Praktinis vadovas) 6.1. punkte nurodyta, jog visų trečiųjų šalių piliečių kelionės dokumentai turi būti sistemingai antspauduojami jiems atvykstant ir išvykstant. Spaudas nėra įrodymas, kad buvo atliktas nuodugnus patikrinimas 8.4. punkte nurodyta, jog atsisakydamas leisti atvykti trečiųjų šalių piliečiams patikrinimą atliekantis pareigūnas privalo: a) užpildyti standartinį blanką dėl atsisakymo leisti atvykti nurodydamas draudimo priežastį (-is) ir įteikti jį atitinkamam trečiosios šalies piliečiui, kuris turi pasirašyti blanką ir kuriam turi būti įteikta pasirašyto blanko kopija. Trečiosios šalies piliečiui atsisakius pasirašyti, sienos apsaugos pareigūnas tokį atsisakymą nurodo blanko skiltyje „Pastabos“; b) pase uždėti atvykimo spaudą, kryžmai perbrauktą neištrinamu juodu rašalu, ir priešais jį dešinėje pusėje taip pat neištrinamu rašalu parašo raidę (-es), atitinkančią (-as) atsisakymo leisti atvykti priežastį (-is), nurodytą (-as) pirmiau minėtame atsisakymo leisti atvykti blanke. 8.6. punkte nurodyta, jog tuo atveju, kai pase uždėtą spaudą reikia panaikinti, pavyzdžiui, jei sienos apsaugos darbuotojas suklydo ir uždėjo netinkamą spaudą, spaudą rekomenduojama panaikinti dviem lygiagrečiomis linijomis viršutiniame kairiajame kampe.

36. Iš byloje pateiktų pareiškėjų kelionės dokumentų matyti, kad atvykimo spaudai pareiškėjų kelionės dokumentuose buvo įrašyti dešinėje pusėje, nepaliekant vietos neįleidimo atveju dešinėje pusėje įrašyti raidės, kuri rodo priežastį, dėl kurios atsisakyta leisti atvykti. Iš byloje pateikto pareigūnės 2023 m. balandžio 20 d. tarnybinio pranešimo Nr. 13VR-7301 matyti, jog pareigūnė pripažįsta padariusi klaidą – „Kadangi perbraukus spaudus kryžmai neliktų vietos įrašyti atsisakymo leisti atvykti priežastį, esami datos spaudai buvo anuliuoti ir įdėti nauji datos spaudai taip, kad liktų vietos perbraukti spaudą kryžmai ir įrašyti raidę nurodančią atsisakymo leisti atvykti priežastį“. Taigi, nagrinėjamu atveju, pareiškėjams atvykus į Lietuvą, buvo atlikta pirminė patikra, kurios metu visi asmenys turėjo galiojančias Šengeno valstybių C tipo vizas (išduotos ne Lietuvos Respublikos konsulinių įstaigų) bei nurodė, jog atvyko į Lietuvą gauti leidimus gyventi. Šios patikros metu, pareiškėjų dokumentai buvo pažymėti atvykimo datos spaudais, tačiau, antros kontrolės patikrinimo metu atlikus detalų patikrinimą, asmenų duomenis patikrinus MIGRIS sistemoje, nustatius, jog pareiškėjai yra registruoti vizitui į Migracijos departamentą pateikti dokumentus leidimams gauti, tačiau ne leidimų atsiėmimui, nustatyta, jog pareiškėjai neatitinka Nutarimo kriterijų ir buvo priimti ginčijami Sprendimai uždrausti kirsti sieną, taigi pase uždėti atvykimo spaudai buvo kryžmai perbraukti neištrinamu juodu rašalu ir dešinėje pusėje parašyta raidė, atitinkanti atsisakymo leisti atvykti priežastį. Pažymėtina, jog aplinkybė, kad pareigūnė pirminės patikros metu uždėdama datos spaudą nepaliko vietos neįleidimo spaudo atveju dešinėje pusėje įrašyti raidės atitinkančios atsisakymo leisti atvykti priežastį ir todėl teko esamus spaudus anuliuoti ir įdėti naujus, kad būtų galima tinkamai perbraukti spaudą ir įrašyti minėtą raidę, teismo vertinimu, nesudaro pagrindo naikinti ginčijamų Sprendimų, todėl konstatuotina, jog šis nežymus procedūrinis pažeidimas buvo tinkamai ištaisytas ir pareiškėjo skundo teiginiai, jog ginčijami Sprendimai yra neteisėti ir naikintini, kadangi yra priimti šiurkščiai pažeidžiant tokių sprendimų priėmimo procedūras, atmetini kaip nepagrįsti.

37. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog pareigūnai, vykdydami jiems pavestas užduotis, yra atsakingi ne tik už Lietuvos Respublikos valstybės sienų apsaugą, bet už visos Šengeno erdvės išorės sienų apsaugą, todėl priimdami sprendimus dėl leidimo atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją yra tuo

pačiu metu atsakingi tiek už Lietuvos Respublikos valstybės sienų apsaugą, tiek už visos Šengeno erdvės išorės sienų apsaugą, todėl priimdami sprendimus dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo, privalo įvertinti visas abejones dėl asmens vykstančio per valstybės sieną numatomo buvimo kitoje šalyje tikslo ir sąlygų tinkamo pagrindimo, informacijos ir jos šaltinių patikimumą, atkreipti dėmesį, ar nėra neteisėto trečiųjų valstybių piliečių judėjimo Šengeno šalių teritorijoje. Priemonės, kurių imasi pareigūnai turi būti proporcingos siekiamiems tikslams, t. y. nustatyti, ar asmenys kertantys sienas nesukels pavojaus nė vienos Šengeno valstybės viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams, laikysis galiojančių teisės aktų reikalavimų, taip pat nustatyti neteisėtos migracijos rizikas. Vertinimo metu pareigūnai pasienio kontrolės metu turi teisę su asmenimis, kurie ketina vykti per valstybės sieną bendrauti tiesiogiai, pateikti jiems klausimus, o asmenys, kertantys sieną, turi pareigą pateikti pareigūnams teisingą informaciją apie numatomo buvimo Šengeno erdvėje buvimo tikslus ir aplinkybes bei įrodymais patvirtinti teisę kirsti valstybės sieną. Pareiškėjų skundo argumentai neleidžia teismui abejoti VSAT padarytų išvadų pagrįstumu ir teisėtumu dėl pareiškėjams nesuteikto leidimo patekti į Lietuvos Respublikos teritoriją ir kirsti valstybės sieną.

38. Įvertinus nustatytas faktines bylos aplinkybes bei aptartą teisinį reguliavimą, akivaizdu, kad atsakovas, priimdamas ginčijamus Sprendimus, nepažeidė valstybės sienos kontrolę ir užsieniečių teisinę padėtį reglamentuojančių teisės aktų nuostatų, nes sprendimus priėmė atsižvelgęs į specialiose duomenų bazėse ir informacijos šaltiniuose pateiktus duomenis apie kertančius valstybės sieną asmenis, nurodydamas Sprendimų priėmimo priežastis, motyvus bei laikydamasis tokių sprendimų formos ir turinio reikalavimų (sprendimas pateiktas Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatytame standartiniame blanke, užpildant atitinkamas vietas ir įrašant reikiamus duomenis). VSAT tinkamai taikė teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias atsisakymo leisti atvykti kertant sieną, todėl priėmė teisėtus bei pagrįstus Sprendimus, kuriuos naikinti pareiškėjų skunde išdėstytais argumentais, nėra teisinio pagrindo.

III.

39. Pareiškėjai apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 19 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą, t. y. pareiškėjų skundą visiškai patenkinti. Pareiškėjai taip pat prašo priteisti iš VSAT pareiškėjo (apelianto) M. S. naudai pirmosios ir apeliacinės instancijos teisme patirtas bylinėjimosi išlaidas.

40. Pareiškėjai nurodo, kad teismo priimtas sprendimas, kaip ir pareiškėjų skundu skūsti Sprendimai, yra nepagrįstas, kadangi prieštarauja tiek galiojančiam reglamentavimui, tiek aktualiai jo aiškinimo ir taikymo teisminei praktikai. Teismo sprendime nepagrįstai konstatuota, kad ginčo Sprendimai yra priimti iki įleidžiant pareiškėjus į Lietuvos Respubliką, nors faktinės bylos aplinkybės patvirtina, jog pareiškėjams buvo leista atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją kertant sieną ir kelionės dokumentuose atliekant atvykimo datos spaudus, o tik po to, pasikeitus nuomonei, priimti ginčijami Sprendimai dėl jų neįleidimo. Be to, teismo sprendime nėra pateikta jokių argumentų ir motyvų, kokie byloje esantys įrodymai patvirtino, jog pareiškėjai (kiekvienas iš jų) 2023 m. kovo 26 d. atvykimo į Lietuvos Respubliką metu, kai buvo priimti ginčijami Sprendimai, galėjo būti laikomi keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams ir dėl to neįleidžiami į Lietuvos Respublikos teritoriją.

41. Pirmosios instancijos teismas tinkamai neįvertino, jog skundžiami Sprendimai yra priimti be jokio faktinio ir teisinio pagrindo, yra visiškai nemotyvuoti, t. y. nepateikiant jokių, net sutrumpintų Sprendimo priėmimo motyvų. Atsakovas Sprendimuose galėjo ir privalėjo šias aplinkybes nurodyti.

Sprendimų turinys nepagrįstai apribojo (ir toliau riboja) pareiškėjų teisės kreiptis į teismą efektyvumo garantiją. Atsakovas priimdamas Sprendimus taip pat akivaizdžiai pažeidė viešojo administravimo teisiniuose santykiuose taikomus viršenybės, išsamumo, lygiateisiškumo ir objektyvumo principus. Tačiau teismas nurodytų aplinkybių tinkamai neįvertino, klydo darydamas atitinkamas išvadas.

42. Sprendimai yra neteisėti ir naikintini, kadangi yra priimti šiurkščiai pažeidžiant tokių sprendimų priėmimo procedūras.

43. VSAT atsiliepime į pareiškėjų apeliacinį skundą prašo jį atmesti kaip nepagrįstą ir Vilniaus apygardos administracinis teismo 2023 m. rugsėjo 19 d. sprendimą bei VSAT 2023 m. kovo 26 d. Sprendimus palikti nepakeistus; netenkinti pareiškėjo prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo.

44. VSAT atsiliepimą į pareiškėjų apeliacinį skundą iš esmės grindžia argumentais, kurie buvo nurodyti atsiliepime į pareiškėjų skundą pirmosios instancijos teisme. Taip pat nurodo, kad nagrinėjamoju atveju pareiškėjai turėjo trumpalaikes Šengeno valstybių narių vizas (C) skirtas vykti tranzitu per Šengeno valstybių narių teritoriją arba numatomam buvimui joje ir nenurodė, kokius, jų vertinimu, Nutarime išvardintus kriterijus jie atitinka. VSAT Vilniaus pasienio rinktinės pareigūnai, individualiai įvertinę pareiškėjų vykimo per valstybės sieną aplinkybes, surinko pakankamai faktinių duomenų iš kurių nustatė, kad pareiškėjai, pasienio tikrinimo metu nepateikė jokių įrodymų, kurie suteiktų teisę jiems būti įleistiems į Lietuvos Respublikos teritoriją. Atsižvelgiant į tai, VSAT Vilniaus pasienio rinktinės pareigūnai 2023 m. kovo 26 d. priėmė teisėtus Sprendimus. Pažymėtina, kad VSAT pareigūnai vykdė savo tiesiogines funkcijas ir nenustačius jų neteisėtų veiksmų, neatsiranda teisinio pagrindo reikalauti bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

45. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl VSAT 2023 m. kovo 26 d. sprendimų Nr. 23S35654, Nr. 23S35656, Nr. 23S35661, Nr. 23S35662, Nr. 23S35659 bei Nr. 23S35653, kuriais pareiškėjams atsisakyta leisti atvykti kertant dieną, ir reikalavimo įpareigoti atlikti veiksmus teisėtumo ir pagrįstumo.

46. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjų skundą atmetė, konstatavęs, kad atsakovas, priimdamas ginčijamus Sprendimus, nepažeidė valstybės sienos kontrolę ir užsieniečių teisinę padėtį reglamentuojančių teisės aktų nuostatų, Sprendimus priėmė atsižvelgęs į specialiose duomenų bazėse ir informacijos šaltiniuose pateiktus duomenis apie kertančius valstybės sieną asmenis, nurodydamas Sprendimų priėmimo priežastis, motyvus bei laikydamasis tokių sprendimų formos ir turinio reikalavimų.

47. Pareiškėjai apeliaciniame skunde, nesutikdami su pirmosios instancijos teismo sprendimu, teigia, kad ginčijami Sprendimai nemotyvuoti, nepagrįstai apribota pareiškėjų efektyvios teisminės gynybos garantija, atsakovas, priimdamas Sprendimus, pažeidė viešojo administravimo teisiniuose santykiuose taikomus viršenybės, išsamumo, lygiateisiškumo ir objektyvumo principus, pirmosios instancijos teismo padarytos priešingos išvados nėra pagrįstos byloje esančiais įrodymais, prieštarauja tiek galiojančiam reglamentavimui, tiek aktualiai teisminei praktikai.

48. ABTĮ 140 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, neperžengdamas apeliacinio skundo ribų. To paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teismas peržengia apeliacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas arba kai neperžengus apeliacinio skundo ribų būtų reikšmingai pažeistos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai. Teismas taip pat patikrina, ar nėra šio įstatymo 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų.

49. Užsieniečių atvykimo ir išvykimo, buvimo ir gyvenimo, prieglobsčio ir laikinosios apsaugos Lietuvos Respublikoje suteikimo, integracijos ir sprendimų dėl užsieniečių teisinės padėties apskundimo tvarką ir kitus užsieniečių teisinės padėties Lietuvos Respublikoje klausimus reglamentuoja Įstatymas. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad užsieniečio neįleidimo į Lietuvos Respubliką sąlygos nustatomos vadovaujantis Šengeno sienų kodeksu. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad sprendimą neįleisti užsieniečio į Lietuvos Respubliką priima Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Įstatymo 9 straipsnio 2 dalis nustato, kad valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai, įleisdami užsienietį į Lietuvos Respubliką, turi nustatyti, ar jis atitinka Šengeno sienų kodekse nustatytas sąlygas ir ar nėra priešasčių, nustatytų Šengeno sienų kodekse, dėl kurių užsienietis turi būti neįleidžiamas į Lietuvos Respubliką. Valstybės sienos apsaugos tarnyba, kontroliuodama atvykstančius užsieniečius, bendradarbiauja su atitinkamomis Lietuvos Respublikos valstybės institucijomis ir įstaigomis, užsienio valstybių institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis, vadovaudamasi Lietuvos Respublikai įsigaliojusiomis tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais.

50. Šengeno sienų kodekso 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad trečiosios šalies piliečiui, kuris neatitinka visų 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų atvykimo sąlygų ir nepriklauso 6 straipsnio 5 dalyje nurodytoms asmenų kategorijoms, neleidžiama atvykti į valstybių narių teritorijas. Atsisakyti leisti atvykti galima tik motyvuotu sprendimu, kuriame nurodomos aiškios atsisakymo priežastys. Sprendimą priima pagal nacionalinę teisę įgaliota institucija. Jis įsigalioja nedelsiant. Motyvuotas sprendimas, kuriame nurodomos tikslios atsisakymo priežastys, pateikiamas Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatytame standartiniame blanke, kurį užpildo institucija, pagal nacionalinę teisę įgaliota priimti sprendimą atsisakyti leisti atvykti. Užpildytas standartinis blankas perduodamas atitinkamam trečiosios šalies piliečiui, kuris tame blanke patvirtina sprendimo neleisti atvykti gavimo faktą.

51. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išaiškinta, kad iš nurodyto teisinio reglamentavimo akivaizdu, kad atsisakyti leisti atvykti galima tik motyvuotu sprendimu, kuriame nurodomos aiškios atsisakymo priežastys (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1498-822/2023).

52. Pagal Reglamento Nr. 539/2001 1 straipsnio 1 dalį ir I priedą, Rusijos Federacijos piliečiams yra taikomas vizų režimas, t. y. atvykstant į Šengeno erdvę, Rusijos Federacijos piliečiai privalo pateikti pasienio kontrolei galiojančią Šengeno vizą, jos neturint, pateikti galiojančią leidimą gyventi arba galiojančią ilgalaikę vizą. Be vizos turėjimo reikalavimo, į Šengeno erdvę atvykstantis asmuo turi atitikti ir kitas atvykimo sąlygas numatytas Šengeno sienų kodekse.

53. Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2022 m. vasario 24 d. pradėta atvira Rusijos Federacijos karinė agresija prieš Ukrainą, 2022 m. kovo 10 d. Nutarimu visoje Lietuvos Respublikoje įvedė nepaprastąją padėtį bei sugriežtino vizų išdavimo užsieniečiams režimą, t. y. sustabdė Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų išduoti vizas priėmimą ir sprendimų dėl šių prašymų priėmimą Lietuvos Respublikos vizų tarnybose užsienyje, išskyrus

atvejus, kai dėl vizų išdavimo tarpininkauja Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. 2022 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. XIV-1413 nepaprastoji padėtis nuo 2022 m. rugsėjo 16 d. įvesta visame pasienio ruože prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos su Baltarusijos Respublika, pasienio ruože prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi ir pasienio kontrolės punktuose, esančiuose ne pasienio ruožo teritorijoje, o šio nutarimo 2 straipsnio 2 dalyje, vadovaujantis Nepaprastosios padėties įstatymo 23 straipsnio 2 dalimi, nustatyta riboti Rusijos Federacijos piliečių vykimą per Europos Sąjungos išorės sieną, o Tarnybai nustatyta užtikrinti, kad per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją būtų įleidžiami tik Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus kriterijus atitinkantys Rusijos Federacijos piliečiai.

54. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. rugsėjo 14 d. nutarime Nr. 937 „Dėl kriterijų, kuriuos atitinkantys Rusijos Federacijos piliečiai gali būti įleidžiami per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją nepaprastosios padėties metu, nustatymo“ 1 punkte įtvirtinti kriterijai, kuriuos atitinkantys Rusijos Federacijos piliečiai gali būti įleidžiami per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją nepaprastosios padėties metu, jei jie: 1.1. tenkina Šengeno sienų kodekse nustatytas atvykimo sąlygas, ir atitinka bent vieną šių sąlygų: 1.1.1. turi vienos iš Šengeno valstybių, Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ar Šveicarijos Konfederacijos išduotą leidimą gyventi; 1.1.2. turi vienos iš visą Šengeno acquis taikančių Šengeno valstybių išduotą ilgalaikę nacionalinę vizą; 1.1.3. naudojami supaprastintu asmenų tranzitu iš Rusijos Federacijos teritorijos į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį ir atgal ir turi išduotą Supaprastinto tranzito dokumentą arba Supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumentą; 1.1.4. turi pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 810/2009, nustatantį Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) su visais pakeitimais išduotą vizą ir: 1.1.4.1. yra Lietuvos Respublikos piliečių šeimos nariai (sutuoktiniai, asmenys, su kuriuo sudaryta registruotos partnerystės sutartis, tėvai (įtėviai), seneliai, vaikai (įvaikiai), anūkai, taip pat išlaikytiniai), globėjai; 1.1.4.2. yra Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės ar Šveicarijos Konfederacijos piliečio šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB); 1.1.4.3. yra ekipažų ir įgulų nariai, dirbantys tarptautinius krovinių ir keleivių vežimus vykdančiose įmonėse ar vykstantys tarptautinius krovinių ir keleivių vežimus į Europos Sąjungos valstybes nares ar iš jų ar tranzitu per Lietuvos Respubliką, taip pat jūrininkai ir jūrų prekybos laivų įgulos nariai, vykstantys į savo darbo vietą laive arba grįžtantys iš jos; 1.1.4.4. atvyksta į Lietuvos Respubliką dėl humanitarinių priežasčių ir tokių asmenų šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami Direktyvoje 2004/38/EB); 1.1.4.5. naudojami imunitetais ir privilegijomis pagal 1961 m. Vienos konvenciją dėl diplomatinės santykių arba 1963 m. Vienos konvenciją dėl konsulinių santykių ir yra Rusijos Federacijos diplomatinės atstovybių ir konsulinių įstaigų personalo darbuotojai, akredituoti Europos Sąjungos valstybėje narėje arba paskirti į Europos Sąjungos valstybę narę, ir jų šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami Direktyvoje 2004/38/EB); 1.1.4.6. yra Rusijos Federacijos diplomatiniai kurjeriai ar ad hoc kurjeriai, pateikę oficialų dokumentą, patvirtinantį jų statusą ir diplomatinio pašto siuntos gabenimą; 1.1.4.7. yra kiti, negu nurodyti šio nutarimo 1.1.4.5. papunktyje, Rusijos Federacijos diplomatinės atstovybių ir konsulinių įstaigų personalo darbuotojai, vykstantys tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją oficialioms pareigoms vykdyti, taip pat tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją vykstantys asmenys trumpalaikiam buvimui dėl techninės pagalbos teikimo Europos Sąjungos valstybėje narėje akredituotoje Rusijos Federacijos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, ir jų šeimos nariai (kaip jie apibrėžiami Direktyvoje 2004/38/EB); 1.1.4.8. vyksta vienkartinę kelionę Rusijos Federacijos suformuotu keleiviniu traukiniu, vykstančiu iš Rusijos Federacijos teritorijos į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją ar atgal.

55. Nutarimo 2 punkte nurodyta, kad Rusijos Federacijos piliečiams, nenurodytiems šio nutarimo 1 punkte, taikomas individualus papildomas išsamus patikrinimas dėl jų atvykimo keliamos grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai, viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams.

56. Nagrinėjamu atveju atsakovas sprenddamas pareiškėjų, kurie neatitiko Nutarimo 1 punkte nurodytų kriterijų, atvykimo į Lietuvos Respubliką klausimą, turėjo atlikti papildomą išsamų patikrinimą dėl jų keliamos grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai, viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams.

57. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi nuostatos, kad kiekvieno konkretaus užsieniečio situacija paprastai yra unikali. Sprendžiant dėl užsieniečio gyvenimo (buvimo) Lietuvoje pavojaus valstybės saugumui galimybės, atliekamas iš esmės perspektyvinis (į ateitį nukreiptas) vertinimas. Tai lemia, kad tam tikras situacijos prognozavimas šiuo atveju yra neišvengiamas. Tačiau šis procesas negali būti grindžiamas vien tik spėjimais ir įtarimais. Jis turi būti paremtas nustatytais faktais, ypač anksčiau atliktais asmens veiksmais, jų pobūdžiu. Būtent jų pagrindu ir galima daryti išvadą, ar egzistuoja pakankamai reali ir akivaizdi grėsmės valstybės saugumui galimybė (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A858-1810/2010, 2016 m. liepos 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3784-662/2016, 2018 m. balandžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3741-552/2018).

58. Byloje nustatyta, kad VSAT Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos specialistė G. O. 2023 m. kovo 27 d. tarnybiniame pranešime Nr. 13VR-5700 „Dėl neįleistų Rusijos piliečių“ nurodė, kad į VSAT Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos veikimo teritorijoje esantį Vilniaus oro uosto pasienio kontrolės punktą reisu TK1407 iš Stambulo atvyko pareiškėjai, kurie paaiškino, kad atvyko į Lietuvą į Migracijos departamentą pateikti dokumentus leidimams gyventi Lietuvoje gauti. Remiantis Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 1 e punktu (trečiosios šalies piliečiui, kuris laikomas keliančiu grėsmę valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams neleidžiama atvykti) pareiškėjai į Lietuvos Respubliką neįleisti, surašyti atsisakymai leisti atvykti kertant sieną, nurodant I neįleidimo priežastį. VSAT Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos specialistė G. O. 2023 m. balandžio 20 d. patikslintame tarnybiniame pranešime Nr. 13VR-7301 „Dėl neįleistų Rusijos piliečių (patikslinimas)“ nurodė, kad 2023 m. kovo 26 d. vykdė Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos sargybą „pamainos vyresnysis“. Apie 11 val. jaunesnioji specialistė O. V. informavo, kad į Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos veikimo teritorijoje esantį Vilniaus oro uosto PKP reisu TK1407 iš Stambulo atvyko Rusijos Federacijos piliečių šeima, visi asmenys turintys C tipo vizas (ne lietuviškas) ir teigia, kad atvyko gauti leidimus gyventi Lietuvoje. Nurodė suvesti asmenų duomenis į VSATIS, įdėti atvykimo spaudus ir siųsti antros kontrolės patikrinimui. 2 kontrolės linijos tikrinimo metu paaiškėjo, kad pareiškėjai atvyko ne atsiimti leidimų, o pateikti dokumentus, todėl pareiškėjai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl kriterijų, kuriuos atitinkantys Rusijos Federacijos piliečiai gali būti įleidžiami per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją nepaprastosios padėties metu, nustatymo“ pareiškėjai neįleisti į Lietuvos Respubliką. Kadangi pirmosios linijos patikrinimo metu atvykimo spaudai buvo uždėti nepaliekant vietos įrašyti atsisakymo leisti atvykti priežastį, esami datos spaudai buvo anuliuoti ir įdėti nauji datos spaudai taip, kad liktų vietos perbraukti spaudą kryžmai ir įrašyti raidę nurodančią atsisakymo leisti atvykti priežastį.

59. Įvertinusi galiojančią teisinę reguliavimą ir faktines aplinkybes, teisėjų kolegija daro išvadą, kad, galiojant nepaprastajai padėčiai Lietuvos Respublikoje, be kita ko, esant pasikeitusiam reglamentavimui dėl Rusijos Federacijos piliečių vykimo per Europos Sąjungos išorės sieną ribojimo, pareiškėjų Šengeno valstybės „C“ tipo viza ir deklaruotas vykimo per Lietuvos Respubliką tikslas (pateikti dokumentus Migracijos departamentui) negalėjo būti laikomas atitinkančiu Nutarimo nustatytus kriterijus. Pagal nustatytas faktines aplinkybes pareiškėjai pagrįstai nukreipti patikrai į antrąją kontrolės liniją Nutarimo 2 punkte nurodytam individualiam papildomam išsamiam patikrinimui dėl atvykimo keliamos grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai, viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams.

60. Tačiau pažymėtina, kad byloje nėra jokių duomenų, kad pirmosios ir antrosios linijos patikrinimą atlikę VSAT pareigūnai, atlikę individualų papildomą išsamų patikrinimą, rado informacijos apie pareiškėjus, kuri sudarytų pagrindą laikyti juos keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams. Tokių duomenų nėra nei skundžiamuose sprendimuose, nei pareigūnų tarnybiniuose paaiškinimuose, nei atsakovo procesiniuose dokumentuose.

61. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas klausimą dėl Rusijos Federacijos piliečių vykimo į Lietuvos Respubliką kertant sieną aktualaus Nutarimo taikymo aspektu, akcentuoja, kad išvados dėl asmens keliamos grėsmės vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams negali būti pagrįstos prielaidomis (spėjimais ir / ar įtarimais), jos turi būti paremtos objektyviai nustatytais faktais (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1498-822/2023), kurie būtų pagrindas daryti išvadą, kad egzistuoja pakankamai reali ir akivaizdi grėsmės valstybės saugumui galimybė (žr. pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A858-1810/2010, 2016 m. liepos 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3784-662/2016, 2018 m. balandžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3741-552/2018).

62. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 p.) bei administracinio sprendimo motyvai (6 p.).

63. Teisėjų kolegijos vertinimu, iš skundžiamų Sprendimų turinio iš esmės nėra aišku, kuo remdamasis atsakovas padarė išvadą, kad pareiškėjai laikomi keliančiais grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams. Taigi skundžiami Sprendimai yra nemotyvuoti ir nepagrįsti įrodymais, todėl neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų reikalavimų. Tai sudaro pagrindą skundžiamus Sprendimus panaikinti. Pažymėtina, kad šioje byloje vadovaujamasi bylai aktualia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugpjūčio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2058-520/2023, 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2227-789/2023).

64. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pareiškėjų apeliacinis skundas tenkinamas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas keičiamas (ABTĮ 144 str. 1 d. 3 p.): pareiškėjų skundas tenkinamas iš dalies, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimai Nr. 23S35654, Nr. 23S35656, Nr. 23S35661, Nr. 23S35662, Nr. 23S35659 bei Nr. 23S35653 panaikinami. Pareiškėjai taip pat prašo įpareigoti VSAT atlikti veiksmus: įpareigoti atlikti pareiškėjų kelionės dokumentuose esančių

perbrauktų atvykimo spaudų korekcijas, kuriomis būtų patvirtinta, kad anuliuoti spaudai laikomi negaliojančiais ir negalinčiais užtraukti jokių pasekmių jų turėtojams bei įpareigoti VSAT ištrinti iš atvykimo ir išvykimo sistemos neteisėtai įvestus duomenis apie atsisakymą pareiškėjams leisti atvykti kertant sieną. Pažymėtina, kad panaikinus Sprendimus, išnyksta ir jų sukeltos pasekmės, todėl atskiras įpareigojimas, kol dėl pasekmių pašalinimo tarp šalių nekilo ginčas, nėra reikalingas. Atsakovas, kaip viešojo administravimo subjektas, pagal gero administravimo principą privalo pats atlikti veiksmus, kad būtų atkurta iki panaikintų Sprendimų buvusi teisinė padėtis (ABTĮ 94 str.). Todėl pareiškėjų prašymas įpareigoti atsakovą atlikti veiksmus netenkinamas.

65. Pareiškėjai taip pat prašo priteisti jų patirtas bylinėjimosi išlaidas. Teismo sprendimas iš dalies priimtas pareiškėjų naudai, todėl jie turi teisę į dalies bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (ABTĮ 40 str. 1 d.). Administracinių bylų teisenos įstatymo 41 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad jeigu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia pirmosios instancijos teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.

66. Pareiškėjai pirmosios instancijos teisme prašė priteisti iš atsakovo 3 129,75 Eur bylinėjimosi išlaidų, kurias sudaro: 1) 25 Eur išlaidos už vertimą; 2) 24 Eur žyminis mokestis; 3) 3 080,75 Eur išlaidos už teisinę pagalbą (2 val. konsultacijų, 45 min. susitikimo su klientu, 14 val. skundo teismui rengimas, 1 val. 30 min. prašymo dėl papildomų rašytinių įrodymų prijungimo parengimas, 3 val. pasirengimas ir kliento atstovavimas 2023 m. rugsėjo 5 d. teismo posėdyje). Pareiškėjai apeliacinėje instancijoje prašė priteisti iš atsakovo 1 799,33 Eur bylinėjimosi išlaidų, kurias sudaro: 1) 11 Eur žyminis mokestis, 2) 1 788,33 Eur išlaidos už teisinę pagalbą (12 val. apeliacinio skundo rengimas, 20 min. prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo rengimas). Byloje yra pateikta 2023 m. kovo 31 d. atstovavimo sutartis, pagal kurią pareiškėjus atstovauja advokatas Karolis Merkevičius. PVM sąskaitos faktūros išrašytos pareiškėjui M. S. Byloje yra pateikti minėtas pareiškėjo M. S. bylinėjimosi išlaidas patvirtinantys dokumentai.

67. Atstovavimo išlaidų atlyginimo klausimas sprendžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. CPK 98 straipsnio 1 dalis nustato, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. CPK 98 straipsnio 2 dalis nustato, jog šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (teisės akto redakcija nuo 2015 m. kovo 20 d.) (toliau – ir Rekomendacijos). Remiantis Rekomendacijų 7 punktu, rekomenduojami priteisti užmokesčio už advokato civilinėse bylose teikiamas teises paslaugas maksimalūs dydžiai apskaičiuojami taikant nustatytus koeficientus, kurių pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių).

68. Pareiškėjo M. S. prašomos priteisti bylinėjimosi išlaidos neviršija Rekomendacijose įtvirtintos maksimalios priteistinos sumos, todėl dalis jų, proporcinga pareiškėjų patenkintų reikalavimų daliai (panaikinti šeši skundžiami sprendimai, atmesti du reikalavimai dėl įpareigojimo atlikti veiksmus), gali būti priteista pareiškėjui iš atsakovo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgus į Rekomendacijų 2 punkte įtvirtintus kriterijus, 3 697 Eur bylinėjimosi išlaidų suma (6/8 prašomos priteisti

sumos) atitinka protingumo, sąžiningumo ir teisingumo principus. Taigi iš viso pareiškėjui M. S. iš atsakovo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos priteistina 3 697 Eur bylinėjimosi išlaidų.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 148 straipsnio 1 dalimis, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjų M. S., I. S., S. S., S. S., S. S., I. G. apeliacinį skundą tenkinti iš dalies.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 19 d. sprendimą pakeisti.

Pareiškėjų M. S., I. S., S. S., S. S., S. S., I. G. skundą tenkinti iš dalies.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. 23S35662 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. 23S35654 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. 23S35656 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. 23S35661 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. 23S35653 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023 m. kovo 26 d. sprendimą Nr. 23S35659 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“ panaikinti.

Kitą pareiškėjų skundo dalį atmesti.

Priteisti pareiškėjui M. S. iš atsakovo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 3 697 Eur (tris tūkstančius šešis šimtus devyniasdešimt septynis eurų) bylinėjimosi išlaidų.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Ramūnas Gadliauskas

Rytis Krasauskas

Beata Martišienė